

Het onderzoek

In het voorjaar van 2020 is onderzoek gedaan naar het leefklimaat van de bij Gezinshuis.com aangesloten gezinshuizen. Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in het leefklimaat binnen de gezinshuizen. Het onderzoek is uitgevoerd door Hogeschool Leiden, in opdracht van en in samenwerking met Gezinshuis.com. Deze rapportage bevat de resultaten van alle gezinshuizen die hebben deelgenomen.

Onder het leefklimaat in gezinshuizen wordt de beleving van de sociale omgeving in het gezinshuis verstaan. Het zorgdragen voor een positief leefklimaat is van cruciaal belang voor het slagen van de behandeling van de in huis geplaatste kinderen. Uit eerder onderzoek in residentiële jeugdzorginstellingen is gebleken dat het leefklimaat invloed heeft op de behandelmotivatie, agressie, interne locus of control (mate waarin kinderen menen zelf verantwoordelijk te zijn voor het eigen gedrag) en dysfunctionele- en criminele cognities bij de kinderen (Soeverijn, van der Helm en Stams, 2013). Hoop en perspectief zijn belangrijke elementen van een positief leefklimaat en leveren tevens een belangrijke bijdrage aan behandelmotivatie (Van der Helm, Wissink, Stams, & De Jongh, 2012).

Om het leefklimaat binnen het gezinshuis in kaart te brengen hebben zowel de in huis geplaatste kinderen als de eigen kinderen (indien aanwezig) een vragenlijst over het leefklimaat ingevuld. Aanvullend is de visie van de gezinshuisouder(s) op het leefklimaat bevraagd.

Het meten van het leefklimaat onder de kinderen

De kwaliteit van het leefklimaat op een leefgroep in residentiële instellingen kan gemeten worden met de Group Climate Inventory, ontwikkeld door Van der Helm (2011). Het instrument is ook geschikt gebleken voor het meten van het leefklimaat in gezinshuizen. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de Group Climate Inventory, voor in huis geplaatste en eigen kinderen vanaf 12 jaar, en de Group Climate Inventory for Children, een verkorte vragenlijst voor de in huis geplaatste kinderen van 8 t/m 11 jaar.

De reguliere vragenlijst voor kinderen vanaf 12 jaar

De Group Climate Inventory onderscheidt vier elementen van het leefklimaat, namelijk: Ondersteuning, Groei, Repressie en Sfeer. De antwoordmogelijkheden lopen van 1 = 'helemaal niet van toepassing' tot 5 = 'helemaal wel van toepassing'.

Open vs. gesloten leefklimaat

Het leefklimaat kan variëren van gesloten en repressief naar open en therapeutisch. Een open leefklimaat wordt gekenmerkt door een veilige en gestructureerde omgeving. Waarin er veel aandacht is voor de individuele behandeling van de jongeren, een goede sfeer heerst, de jongeren het idee hebben dat ze dingen (kunnen) leren en een goede balans is tussen flexibiliteit en controle. Bij een gesloten en repressief leefklimaat is alles tegenovergesteld. Er is dan sprake van een onevenwichtige machtsbalans, een gebrek aan wederzijds respect en een nadruk op regels en straffen. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat een open leefklimaat bijdraagt aan een positief behandelresultaat. Een gesloten leefklimaat daarentegen kan leiden tot een afname van behandelmotivatie, meer agressief gedrag van jongeren en emotionele instabiliteit.

Een open leefklimaat kan bijvoorbeeld worden gecreëerd door: rechtvaardige regels op te stellen en die consequent na te leven, de behandeling en bejegening specifiek te richten op de individuele problematiek van de jongeren, de jongeren de ruimte geven om te laten oefenen met nieuwe vaardigheden en gedrag, aandacht te hebben voor vooruitgang van de jongeren en deze te bekrachtigen, te zorgen voor positief contact met de jongeren en een goede en open communicatie en samenwerking binnen het team.

Ondersteuning

De schaal heeft betrekking op de mate van responsiviteit **Ondersteuning** t die jongeren ervaren van de medewerkers. Het meet in hoeverre de medewerkers inspelen op de individuele behoeften van de jongeren, de mate van onvoorwaardelijke steun, een betrouwbare en respectvolle behandeling van de jongeren en de toegankelijkheid van de medewerkers. Voorbeelden van vragen die worden gesteld zijn: 'de begeleiders luisteren naar mijn mening' en 'de begeleiders helpen mij als ik dat vraag'.

Sfeer

De schaal **Sfeer** betreft de mate van structuur, veiligheid en vertrouwen tussen de jongeren onderling en tussen de jongeren en de medewerkers. Ook wordt er gevraagd of de jongeren de leefgroep schoon of vies vinden en naar de inrichting van de leefgroep. Er worden vragen gesteld als: 'de sfeer op de leefgroep is goed', 'ik word gek van de drukte op de groep' en 'op de groep vertrouwen jongeren elkaar'.

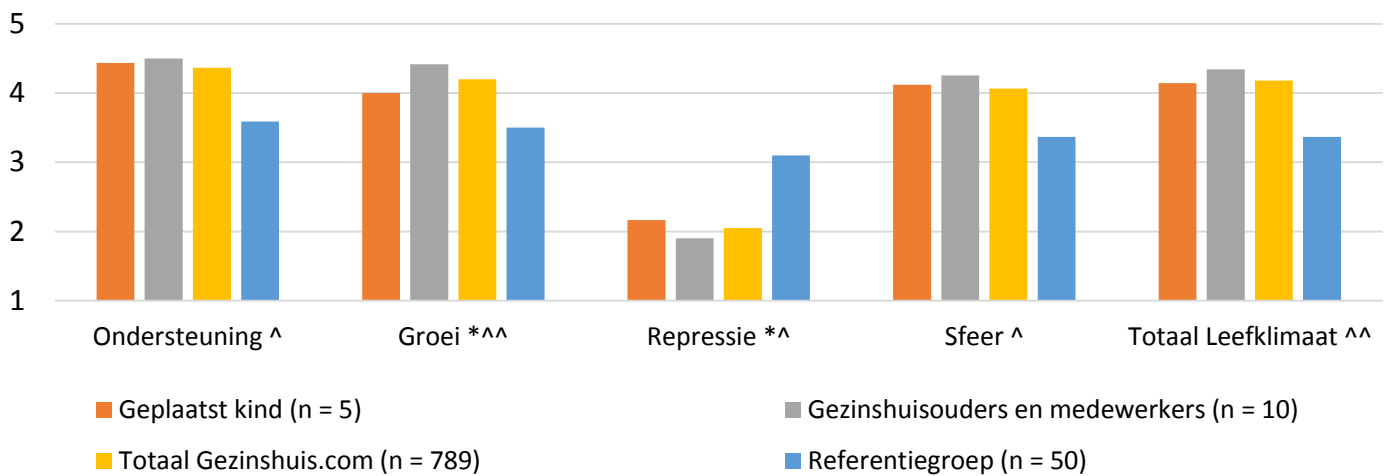
Groei

De schaal **Groei** verwijst naar de mate waarin jongeren het idee hebben dat ze vooruit gaan tijdens het verblijf. Dit kan worden bereikt door individuele leerdoelen op te stellen, gericht op de problematiek van de jongeren. Het is belangrijk dat de jongeren ervaren dat ze nuttige dingen leren om toe te werken naar een leven zonder criminaliteit. Voorbeelden van vragen die worden gesteld zijn: 'ik werk hier aan mijn doelen', en 'ik leer hier hoe ik buiten weer aan de slag kan'.

Repressie

In dit onderzoek wordt **Repressie** gezien als de mate van controle door de medewerkers, jongeren ervaren een hoge mate van repressie, indien regels te streng zijn, er teveel regels zijn en/of oneerlijk of inconsequent worden gehanteerd. Hierdoor krijgen jongeren het gevoel nauwelijks bewegingsruimte te krijgen en oneerlijk behandeld te worden wat weerstand en verzet kan oproepen bij de jongeren. Ook wordt de mate van verveling meegenomen bij repressie. Tot slot is er in een repressief milieu weinig ruimte voor communicatie; er wordt niet uitgelegd waarom bijvoorbeeld straf wordt uitgedeeld en er is weinig aandacht voor emoties van de jongeren. Voorbeelden van vragen zijn: 'je moet hier overal toestemming voor vragen' en 'medewerkers krijgen altijd hun zin'.

Leefklimaat

RESULTATEN LEEFKLIAMAAT: De lange vragenlijst is ingevuld door vijf geplaatste kinderen en door tien gezinshuisouders/medewerkers.

Het **totale leefklimaat** wordt door zowel de kinderen als door de gezinshuisouders en medewerkers positief ervaren in vergelijking met de referentiegroep. De geplaatste kinderen ervaren het totale leefklimaat iets negatiever dan Gezinshuis.com, dit is echter een minimaal verschil. De **ondersteuning** die geboden wordt, wordt door de kinderen als zeer positief ervaren. Ze geven aan dat er hulp is als zij dat vragen, dat er sprake is van eerlijkheid en vertrouwen en dat er veel tijd is. De gezinshuisouders en medewerkers beoordelen deze thema's vergelijkbaar, alleen geven zij een lagere beoordeling aan hoe eerlijk de kinderen hen vinden. Er zijn geen opvallend lage scores met betrekking tot de ondersteuning. De gezinshuisouders en medewerkers scoren evenals de kinderen positief op ondersteuning in vergelijking met de referentiegroep. De gezinshuisouders en medewerkers geven een positieve score aan de mogelijkheid tot **groei**. Alle scores met betrekking tot dit thema worden positiever beoordeeld dan in de referentiegroep. Vooral het aanleren van gedrag voor buiten het gezinshuis en het aanleren van helpende en goede dingen wordt hoog beoordeeld. Vergeleken met de andere scores in deze categorie, beoordelen de gezinshuisouders en medewerkers het "kinderen zelf keuzes laten maken" negatiever. Deze score is echter nog steeds positiever dan in de referentiegroep. De beoordelingen van de kinderen komen overeen met de beoordeling van de medewerkers. Ook zij geven aan dat ze goede dingen leren en dat ze relatief lager scoren op het zelf maken van keuzes. Ook voor de scores die de kinderen geven, geldt dat ze allemaal positiever zijn ten opzichte van de referentiegroep. Vergeleken met de referentiegroep is er minder sprake van **repressie**. Dit geldt voor zowel de kinderen als voor de gezinshuisouders en medewerkers, hoewel de kinderen iets meer repressie ervaren. Opvallend is dat kinderen een negatievere score geven aan het moeten vragen van toestemming. Zowel de referentiegroep als de gezinshuisouders en medewerkers beoordelen dit positiever. De gezinshuisouders, medewerkers en kinderen geven allen gemiddeld dezelfde score aan de stelling: "de gezinshuisouder krijgt altijd zijn zin". Deze score is positiever in vergelijking met de referentiegroep. De **sfeer** en veiligheid worden door de gezinshuisouders en medewerkers beoordeeld met de hoogst mogelijke score, ook de kinderen zijn hier erg positief over. Ten opzichte van de referentiegroep wordt de sfeer door zowel de kinderen als de ouders en medewerkers als positiever ervaren. De geplaatste kinderen geven aan dat zij weinig last hebben van de drukte. De gezinshuisouders en medewerkers beoordelen de drukte vergeleken met de kinderen en de referentiegroep negatiever. Voor veel medewerkers zijn de samenwerking en goede sfeer belangrijke factoren die bijdragen aan het hebben van plezier in hun werk.

Afwijking geplaatste kinderen ten opzichte van het totaal Gezinshuis.com:

* = klein tot middelgroot verschil, ** = middelgroot tot groot verschil, *** = groot tot zeer groot verschil

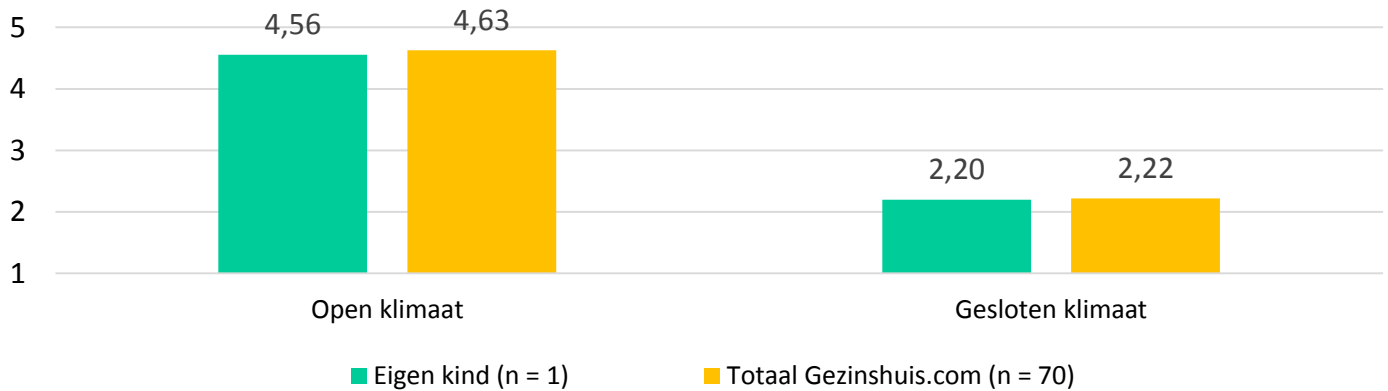
Afwijking Gezinshuisouders en medewerkers ten opzichte van het totaal Gezinshuis.com:

^ = klein tot middelgroot verschil, ^^ = middelgroot tot groot verschil, ^^ = groot tot zeer groot verschil

De korte vragenlijst voor kinderen van 8 t/m 11 jaar

De Group Climate Inventory for Children bestaat uit twee schalen. De schaal 'open klimaat' wordt gekenmerkt door vragen over vertrouwen, eerlijkheid en hulp van groepsleiding. De schaal 'gesloten klimaat' wordt gedefinieerd door vragen over wantrouwen, onrust en te weinig aandacht en hulp. De vragen zijn iets aangepast zodat de formulering aansluit bij de situatie van het gezinshuis. Ook hier lopen de antwoordmogelijkheden van 1 = "helemaal niet van toepassing" tot 5 = "helemaal wel van toepassing".

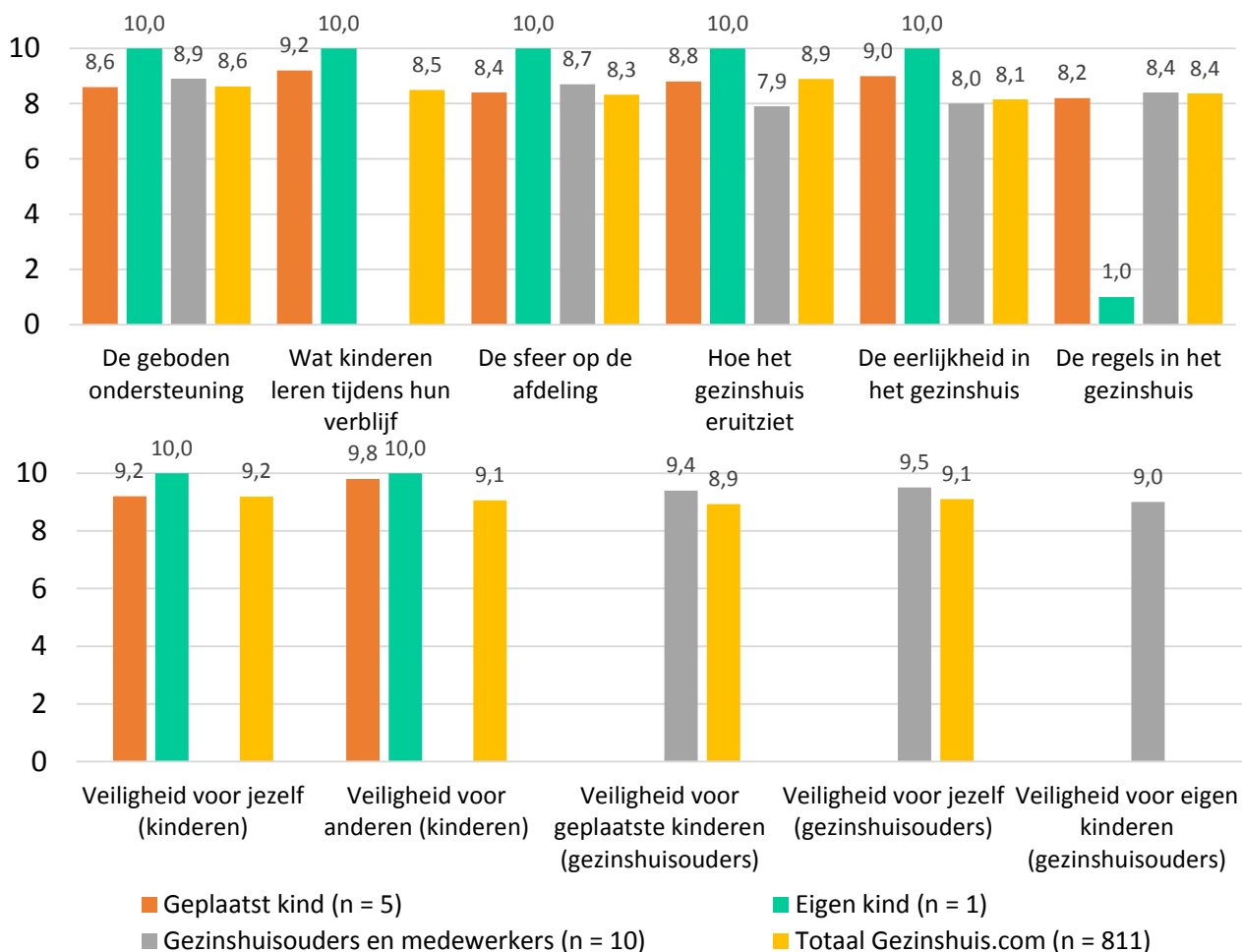
Open/Gesloten klimaat

RESULTATEN OPEN/GESLOTEN KLIMAAT: De korte vragenlijst is ingevuld door één eigen kind.

De gemiddelden van de vragenlijst die ingevuld is door één eigen kind komen sterk overeen met de gemiddelden van Gezinshuis.com. De score op het **open klimaat** is iets negatiever dan die van Gezinshuis.com, maar het gaat om een minimaal verschil. Het kind geeft opvallend hoge scores aan de vriendelijkheid van zijn/haar ouders, de beschikbaarheid van zijn/haar ouders, het begrip van zijn/haar ouders en de mate waarin zijn/haar ouders zich aan gemaakte afspraken houdt. Ook op de andere thema's geeft het kind een hoge beoordeling. Het enige item dat, in relatie tot de andere, negatiever wordt beoordeeld is het vertrouwen dat het kind heeft in zijn/haar ouders. Het **gesloten klimaat** wordt laag beoordeeld, vergelijkbaar met het gemiddelde van Gezinshuis.com. Opvallend is wel de hoge beoordeling die het kind geeft aan de drukte in huis. Hij/zij geeft aan dat er erg veel drukte is. De andere scores komen met elkaar overeen, er is sprake van vertrouwen en voldoende tijd voor de kinderen.

Rapportcijfers

Toelichtingen bij de rapportcijfers

De kinderen en de gezinshuisouders hadden de mogelijkheid om het gegeven rapportcijfer nader toe te lichten. Hieronder is de gegeven toelichting per onderdeel weergegeven.

	<i>Geplaatst kind</i>	<i>Eigen kind</i>	<i>Gezinshuisouders en medewerkers</i>
De hulp die je krijgt van jouw (gezinshuis)ouder(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Gewoon goed • ze helpen zoveel mogelijk en dat doen ze goed • ik word altijd geholpen 	(Geen toelichting)	<ul style="list-style-type: none"> • Er is altijd voldoende beschikbaarheid voor hulp. Hier wordt ten alle tijden tijd voor gemaakt als dit nodig is. Soms krijgen de kinderen ook hulp door ze bewust zelf de regie te laten nemen of hen eerst zelf na te laten denken • Er is voor elk kind voldoende individuele begeleiding en een gepersonaliseerde aanpak. • Wanneer de kinderen hulp nodig hebben bij bijv. Huiswerk dan is er altijd iemand om hun te helpen • Samen met de gdw er overleggen we welke hulp passend is en nodig naast de kracht van het gewone leven • Er wordt goed gekeken naar de behoeften en daar op ingespeeld • Een mooi team met mensen die veel van de kinderen houden. • Is uitstekend, altijd een luisterend oor. eerlijk en open • Goede hulp, altijd meerdere aanwezig • Ik ben de partner van Anja een van de gezinshuisouders die fulltime met het gezinshuis bezig is. Ik heb zelf een andere baan en ben ook regelmatig in het buitenland. Ik ga daarom niet elk antwoord van een toelichting voorzien
De sfeer in (het gezins)huis	<ul style="list-style-type: none"> • leuke lichten • • Goed • het is echt gezellig • soms niet soms wel 	(Geen toelichting)	<ul style="list-style-type: none"> • De sfeer is vaak erg goed. Zowel tussen de gezinshuisouders en de kinderen als tussen medewerkers onderling. • Tuurlijk zijn er soms boze buien etc, dit hoort bij onze doelgroep. Toch heeft dit een minimale invloed op de sfeer voor de andere gezinshuis kinderen. Gezelligheid is een belangrijk punt binnen het gezinshuis. Zo worden er bijna elke dag wel spelletjes gedaan en is er ruimte voor een grapje. • Dit wisselt uiteraard ook met buien van de kids maar overall hebben we het erg goed met elkaar. • Leuke sfeer en vrijwel iedereen kan goed met elkaar • Over het algemeen vind ik de sfeer fijn in huis. Soms wordt dat bedreigd door het gedrag of de problemen van de kids. • Bruisend en gezellig :) • Het samenzijn is prettig, de kinderen voelen zich thuis, we horen bij elkaar, terwijl we ook allemaal bij ons biologische netwerk horen. • Gezellig, fijne omgeving • één streven van alle helpers

Toelichtingen bij de rapportcijfers

De kinderen en de gezinshuisouders hadden de mogelijkheid om het gegeven rapportcijfer nader toe te lichten. Hieronder is de gegeven toelichting per onderdeel weergegeven.

	<i>Geplaatst kind</i>	<i>Eigen kind</i>	<i>Gezinshuisouders en medewerkers</i>
Hoe het eruitziet in (het gezins)huis	<ul style="list-style-type: none"> • we wonen op een boerderij dus we hebben paarden en kippen en konijnen • Goed • wel mooi • jaa we hebben ook paarden 	(Geen toelichting)	<ul style="list-style-type: none"> • Veilige omgeving met veel ruimte om te spelen. • Het huis is schoon en netjes. Het is echt een huiselijke omgeving. • Binnen gezellig, buiten genoeg te doen! • Het is een knus en gezellig huis • Gezellig in en buitenshuis waar onze dieren `wonen` • Netjes en ordelijk • Voor de kinderen super, ruimte voor speelgoed etc. • Hier ligt niet altijd de prioriteit bij
Eerlijkheid in (het gezins)huis	<ul style="list-style-type: none"> • Goed • ze zijn hartstikke eerlijk • soms niet soms wel 	(Geen toelichting)	<ul style="list-style-type: none"> • Eerlijkheid vinden we erg belangrijk. • Staat hoog in het vaandel. Ook wij als medewerkers/stagiaires/GHouders zeggen wel eens sorry als dit nodig is. Hiernaast is dit een belangrijk punt binnen de opvoeding in het gezinshuis. Is veel aandacht voor. • We vinden eerlijkheid heel belangrijk • De gezinshuis ouders en stagiaires zijn altijd wel super eerlijk. Sommige kinderen nog wel eens niet. • Daar werken we heel hard voor omdat we eerlijkheid heel belangrijk vinden. Is vaak onderwerp van onderlinge gesprekken • Sommige kinderen liegen af en toe vanuit hun trauma • Het is nog best wel eens ingewikkeld om eerlijk te zijn, gelukkig is er alle ruimte en tijd om te leren dat het, het fijnst is om eerlijk te zijn. • Heel transparant • Van medewerkers hoog, de kinderen niet zo (door hechting/trauma)
De regels in (het gezins)huis	<ul style="list-style-type: none"> • Goed • er zijn veel regels maar dat is ook goed • ;ik vind regels niet leuk • 	(Geen toelichting)	<ul style="list-style-type: none"> • Duidelijk, op maat en eerlijk. • Die zijn duidelijk en zo veel mogelijk gelijk voor iedereen • Er zijn goede regels en taken • Die zijn er zeker, maar niet met een ijzeren consequentie • Helder en duidelijk • 0 • Taken en leefregels, door het kleine team is het bij iedereen bekend. • Duidelijk, maar wel veel wisseling van leiding(goede communicatie is er well!)

Toelichtingen bij de rapportcijfers

	<i>Geplaatst kind</i>	<i>Eigen kind</i>
Wat je leert in (het gezins)huis	<ul style="list-style-type: none"> • hoe je moet omgaan met wat je hebt meegemaakt • Goed • je leert minder boos of verdrietig te zijn 	(Geen toelichting)
De veiligheid voor jezelf	<ul style="list-style-type: none"> • Goed • het is echt heel veilig • soms 	(Geen toelichting)
De veiligheid voor anderen	<ul style="list-style-type: none"> • Goed • voor hun is het ook heel veilig • nee ze zijn niet bang hoor 	(Geen toelichting)

	<i>Gezinshuisouders en medewerkers</i>
Veiligheid voor in huis geplaatste kinderen	<ul style="list-style-type: none"> • Veilig in de zin van een veilig opgroei-klimaat maar ook veilig in de zin van brandveiligheid, BHV etc. • We hechten veel waarde aan veiligheid en saamhorigheid. • De sfeer is goed en de kinderen zijn zeer veilig want iedereen let op ze • Staat bovenaan. Het begint met je veilig voelen. • Niets aan toe te voegen • Heel veilig • Echt een prioriteit
Veiligheid voor jezelf	<ul style="list-style-type: none"> • Voel me nooit onveilig • Ik word hier met veel respect behandeld • Ik voel me helemaal veilig • Geen enkele manier van onveiligheid • Ook een prioriteit
Veiligheid voor eigen kinderen	<ul style="list-style-type: none"> • n.v.t. • Dit is iets wat we scherp in de gaten houden, maar tot nu toe heel goed gaat. • We hebben een volwassen dochter die op het erf woont • Niet van toepassing • Naar mijn idee wel

Open vragen: wat kinderen van elkaar leren

Aan zowel de kinderen als de gezinshuisouders is gevraagd naar wat de kinderen van elkaar leren. Aan de kinderen is gevraagd de volgende zin af te maken: "Van andere kinderen leer ik..." aan de gezinshuisouders is gevraagd de volgende zin af te maken: "De kinderen leren van elkaar..."

	<i>Geplaatst kind</i>	<i>Eigen kind</i>
Van andere kinderen leer ik ...	<ul style="list-style-type: none"> • weet ik niet • Vrij weinig ze zijn jonger dan mij • niet zo veel • niet feel 	<ul style="list-style-type: none"> • spelen

	<i>Gezinshuisouders en medewerkers</i>
De kinderen leren van elkaar ...	<ul style="list-style-type: none"> • Door samen te werken, maar ook door het meemaken van elkaars hoogte en diepte punten. • Maar ook van ons. Ze leren zeker van elkaar en van hoe wij met elkaar omgaan. Ze leren door wat ze zien en meemaken. Denk aan respect, luisteren naar elkaar maar ook doordat niets geheim is. Als het ene kind wordt aangesproken op zijn of haar gedrag kan de ander hier ook van leren. • Hoe het is om samen met elkaar te leven. Dat daar geven en nemen bij hoort en dat het belangrijk is om naar elkaar om te zien. • Door veel tijd met elkaar door te brengen en elkaars doelen te kennen • In het leven van alle dag. Zoveel mogelijk als brussen met respect voor ieders achtergrond en problematiek • door de successen van elkaar te zien en te vieren • Dat ze allemaal dingen hebben meegemaakt die ingewikkeld zijn, maar dat dat niet hoeft te bepalen wie zij zijn/worden . • Om samen te spelen en met elkaar dingen te doen. Praktische vaardigheden, zoals met de paarden omgaan etc. • Spelen, delen, lachen, huilen; kortom het gewone leven • omdat ze zien dat elk kind zijn eigen moeilijkheden heeft en omdat we hen voorleven hoe hier mee om te gaan en ook empathie en belangstelling voor elkaar te hebben

Open vragen aan de gezinshuisouders

	<i>Gezinshuisouders en medewerkers</i>
1) Hoe zou u de samenwerking met anderen in het gezinshuis omschrijven?	<ul style="list-style-type: none"> • De samenwerking is erg goed. Iedereen wordt op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen. • De samenwerking ervaar ik als zeer prettig. Er wordt geluisterd naar elkaar, er wordt meegedacht en meebewogen in beslissingen. Waardering naar elkaar wordt uitgesproken. Iedereen is gelijk en gewaardeerd. Dit hoor je en dit voel je. • Uitstekend • Leuke sfeer en goede communicatie • We zijn een hecht team en hebben elkaar nodig in de zorg voor de kids. Hebben heel veel contact en overleg • Goede, close, gezellig en doorgaans op 1 lijn • Heel prettig. Een betrokken en bewogen team, met prachtige mensen die met heel veel liefde zorgen voor 6 prachtige kids. • Heel prettig. Goede begeleiding als stagiaire. Ze staan altijd voor mij klaar. • Vriendelijk, gemakkelijk, goede directe communicatie en betrokkenheid • Prima, we doen dit met zijn vieren waarbij Anja en Hilde de fulltime professionals zijn en Corjen en ik hen ondersteunen. De onderlinge relaties zijn uitstekend
2) Met wie werkt u vooral samen?	<ul style="list-style-type: none"> • Momenteel veel met 1 van de gezinshuisouders, daarvoor vaak veel met een stagiaire of met de andere medewerker van het gezinshuis. • De gezinshuisouders en de stagiaires . • Hilde, Anja en Kees • Anja, Hilde, Eline • Andere gh ouder en onze mannen. Daarnaast 1 medewerker en stagiaires • Gezinshuisouder en en een andere stagiaire • Alle medewerkers en stagiaires. Klein team dus je ziet elkaar veel. • Carlijn en anja • Gezinshuisouders • Met Anja
3) Wat draagt eraan bij dat u plezier in het werk hebt en dat u dat werk kunt volhouden?	<ul style="list-style-type: none"> • De fijne sfeer onderling. De uitdaging. De afwisseling in het werk. • Mijn werkgevers zijn flexibel, hebben oog voor mij. Bij hen voel ik me prettig en heb ik de ruimte mijzelf te ontwikkelen. Ik ervaar vrijheid in mijn werk. Dit vind ik prettig. Het begeleiden van de stagiaires vind ik erg leuk net zoals het contact met de kinderen. Om hen blij te zien of te zien dat ze rust ervaren maakt mij blij. • Het is heel bijzonder om te mogen doen, we halen er erg veel voldoening uit. Wat ook helpt is dat we elkaar af kunnen wisselen. • Omdat er veel leuke activiteiten te doen zijn en elke dag is weer anders • Dat het goed gaat met de kids en in de samenwerking met zorgaanbieder en ons team • Saamhorigheid, openheid en prettige sfeer. Gezamenlijk doel • De samenwerking en de kids die groeien. • Enthousiaste kinderen, die altijd wat te vertellen hebben. Fijne collega's, Goede sfeer die er hangt onderling • De kinderen • Het feit dat ik mijn eigen werkzaamheden heb, samen met de pleegmeiden het paardenproject voor mijn rekening neem en met hen naar de paardrijlessen ga en dat er voldoende ruimte is om me terug te trekken als dat nodig is

Open vragen aan de gezinshuisouders

<p>4) Wat vraagt veel tijd en aandacht in uw werk?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste tijd gaat naar de kinderen en hun ondersteunen. • Op de hoogte blijven van de ontwikkelingen en de overdrachten vraagt tijd. Ook buiten werktijden om. Maar dit is goed vol te houden en in balans. • Niets specifiek. • Als er een vervelende situatie is met een van de kinderen • De ontwikkeling van de kinderen • Er is een goede balans in de werkzaamheden • Gesprekken, de tijd en aandacht voor de kids. • Hanteren van conflicten tussen kind en mij of onderling tussen de kinderen • De kinderen begrijpen • De verzorging en het gebruik van de paarden, maar dat doe ik met plezier
<p>5) Wat zijn volgens u belangrijke aandachtspunten in uw werk en de samenwerking met andere betrokkenen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • n.v.t. • Dat je eerlijk bent naar iedereen en goed communiceert. Dat je je bewust bent van alle verbanden en relaties van de kinderen • Afstemmen op elkaar, behoeften van het kind in het oog houden en daar goed op inspelen, netwerk versterken • Veiligheid, liefde, contact met biologisch netwerk, kwaliteit van gezinshuis • Luisteren naar de kinderen • Voldoende aandacht en begrip voor de trauma's van de kinderen, veiligheid, eerlijkheid en openheid en een goede balans tussen werk en vrije tijd